• ŠEIMA IR AUKLĖJIMAS

NEGATYVUS DIDMIESČIŲ POVEIKIS JAUNIMUI

PRANYS ALŠĖNAS

Sunkus, o labai sunkus, auklėjimas ir auklėjimasis, ypač brendimo metu, mūsajam jaunimui šio kontinento — Šiaurės Amerikos didmiesčiuose. Čia, galima sakyti, kiekvienoj vietoj, pradedant net savo namais, žiūrint įvairių, abejotinos ir netgi blogos vertės, televizijos filmų, baigiant kiekvienu gatvės kampeliu, jaunimo moralės ir doros smukimo pavojai, tarytum baisūs slibinai, tykoja juos pagauti ir grasina jų auklybai ir auklėjimuisi baisiais padariniais. Čia jiems, ypatingai brendimo laikotarpiu (tarp 13 — 20 metų amžiaus), šioje septynetos metų (ne dienų!) "savaitėje", gresia nureligėjimo pavojus, narkotikų vartojimo baisus įprotis, dorovės smukimas seksualinėj srityje, svetimo turto negerbimas arba net jo pasisavinimas ir t.t. ir t.t.

Bepigu lietuviam stėvams ir jų auginamam bei auklėjamam jaunimui buvo mūsų mažytėj, bet, galima sakyti, šventoj Lietuvėlėj, kur žmonių sąžiningumas, religingumas ir jų dorovė buvo pažymėtinai gražiam aukštyje. Tenai kiekvienas žemės ir gamtos kampelis, kiekvienas pakelėj pakrypęs kryžius su Rūpintojėlio ar kurio nors šventojo drožiniu, turėjo didelės auklėjamosios reikšmės mūsiškiam jaunimui. Juk neveltui mūsų literatūroj ar spausdintose atvirutėse tekdavo matyti suklupusią mažą mergytę prie pakelės kryžiaus, besimeldžiančią susiėmus rankutes ir atnešusią gėlytę kryžiui ir Dievuliui pagerbti, ypač tada, kai tekdavo prašyti Dievulį kokios nors pagalbos — tėveliui, mamytei ar broliui bei sesutei sveikatos ar ko nors panašaus...

Ir kas galėtų būti gražesnio pasaulyje, kaip suklupęs prie kryžiaus papėdės žmonijos gyvasis žiedas — jaunuolis ar jaunuolė?...

Lietuvoj mūsų jaunimas (bent dauguma) gyveno kaimuose, kur daug sodybinių ir pakelės medžių, daug gėlių, daug erdvės ir, pasakyčiau, daug liudijimo Dievo būvimo, kuris tą viską sutvėrė, patvarkė, išgražino. Ten, reikėtų pabrėžti, kiekviena vietelė alsuote alsavo tyriausio žmoniškumo jausmais.

Jeigu kurie mūsų jaunuoliai (su savo tėveliais) arba ir vieni (mokindamiesi gimnazijose), gyveno ir miestuose, ypač apskričių centrų būveinėse, ir tai — kokie gi didumu buvo mūsiškiai apskričių miestai? Tai irgi lyg didesni kaimai arba miesteliai, su po keleta tūkstančių gyventojų. Taigi, ten ir jaunimo auklėjimui pavojai buvo daug mažesni, negu šio žemyno milijoniniuose didmiesčiuose.

Žinoma, esama didelio skirtumo ir čia, šiuose kraštuose (Kanadoj, JAV), tarp miesto ir kaimo gyventojų ir jų gyvenimo, ypač jaunimo auklybos.

Štai, neseniai "The Globe and Mail" dienraštyje, Elizabeth Thompson patarimų skyriuje, skaitėme motinos šitokį nusiskundimą ir baimę dėl savųjų atžalų, persodintų iš kaimo į miesto aplinkumą, šiuo atveju — Torontan.

Esą, jų šeima, prieš trejetą metų, iš Nova Scotia persikėlusi Torontan, nes tenai jų tėvas, šeimos maitintojas, nebegalėjęs gauti darbo ir reikėję šeimai gyventi tik iš valdžios duodamos pašalpos.

Čia gi jos vyras gavęs gana neblogą darbą ir jų gyvenimo bei pragyvenimo aplinkybės visiškai pasikeitusios. Tačiau, deja, atsiradęs kitas, ir labai baisus, šeimai pavojus. Tai — didmiesčio itin bloga įtaka jų dviem paaugliam sūnums, kurių vienam 17, o kitam 15 metų. Jie beturį ir dvi jaunesnes dukteris, kurių viena 9, kita — 7 metų. Per tuos trejis metus, begyvenant Toronte, jų sūnūs, girdi, pasikeitę begaliniai daug. Pirmiau jie buvę tik ypatingai puikūs ir paprastučiai jaunuoliai, visur ir visada sutinką padėti ir pagelbėti ne tik tėvui, bet ir motinai įvairiausiuose ruošos darbuose. Jie buvę kultūringi ir mandagūs ne tik su savo tėvais, bet ir su mažosiomis sesutėmis bei aplinkos žmonėmis. Bet paskutiniaisiais metais jų elegsyje prisidarę ypatingai daug spragų. Jie pasidarę, kaip čia įprasta vadinti, nebe paprastais, gerų manierų, jaunuoliais, bet "smart aleckais". Kada, girdi, mes gyvenome tenai, Rytuose, jie dėvėdavo visokius drabužius, kokius tik mes išsigalėdavom jiems parūpinti. O čia, esą, jau kas kita: jie rūgoją ant motinos, kad ji negerai jiem baltinius suprosinanti, ant tėvo, kad pastarasis nesuspėja ar nepajėgia jiems naujų (dargi — siauriausių!) kelnių nupirkti ir pan.

Kaikurie jų draugai nepavydėtinos išvaizdos, nedraugiški, o panašūs jiems, esą, besistengią būti ir jų abu sūnūs. Tačiau, girdi, blogiausia, kad kasdien ir kasdien jai, kaip motinai, širdis drebanti, kad jos vaikai nepakliūtų į kokią nors bėdą (bad trouble). Su tais draugais jie galį pavogti motociklą ar automobilį ir patekti kalėjiman. Su tos "gengės" draugais jie, esą, susikalbą kažkokiais paslaptingais ženklais, švilpterėjimais, o kartą — ji girdėjusi net "cops" (atseit, policininkų) žodį minint...

Jos vyras — dirbąs ilgas valandas, kad užsidirbus ekstra pinigų šeimos pragyvenimui ir apsimokėjimui gana aukštos nuomos, todėl jis negalįs nei kiek laiko skirti vaikų auklėjimui ir jų priežiūrai. Praeitą savaitgalį, girdi, jis kalbėjęs į juos, bet toji kalba nieko gero nepasiekusi. Sūnūs, tiesiog, neatsakinėje į jo klausimus, geriau pasirinkę visišką tylą.

Jaunesnysis sūnus esąs kiek atviresnis su motina, bet, ypač paskutiniu laiku, juntama, jog ir jis pasidarė kažkokių paslapčių pilnas — nebe atviras motinai. Jie abu turį "part-time" darbus ir lanką gimnaziją, bet namuose neatlieką jokių pamokų ir, tenka tikėtis, kad nepereisią iš žemesnės į aukštesnę klasę. Vyresnysis sūnus, atrodo, jau besiruošiąs visiškai apleisti gimnaziją. Taigi, iš vaikų, kurie, ypač provincijoj gyvenant, buvę šeimos garbė ir pasididžiavimas, atrodo, ne kažin kas belieką.

Dabar, girdi, ji dažnai pagalvojanti: ar nereikėjo jiems, nors pusbadžiu gyvenant, pasilikti Nova Scotia provincijoj, nevykti į didmiestį, kur, ko gero, reikėsią prarasti sūnus, o gal (kiek vėliau) ir dukteris, kurie visi anksčiau buvę jų šeimos laimė ir džiaugsmas? Ji klausia, ar nereikėtų jiems grįžti atgal provincijon?...

Elizabeth Thompson atsako, jog grįžti atgal — gal ir nereikėtų, nes jau ir "to late". Ji siūlo jai, kaip motinai, o taip pat ir tėvui, ypač savaitgaliais, kiek galima dėti daugiau pastangų artėti su savo šeima, ypač sūnumis: kalbėti su jais, diskutuoti jų ateitį ir t.t. Ji tikisi, kad ir tokie paaugliai jau turį gerą supratimą apie gyvenimą ir tėvų rūpestį bei baimę jų ateitimi, supras, kiek galint įeis į jų padėtį ir padės išrišti tėvams šią sunkią ir komplikuotą padėtį. Žinoma, dar ji pataria susisiekti su Family Service Association of Metropolitan Toronto ir su jais padiskutuoti ta reikalą, bet tai, žinoma, jau kraštutinis atvejis. Šiaip gi — problema nelengva ir atsakytoja, atrodo, nepajėgė kokio nors stebuklingesnio recepto nurodyti.

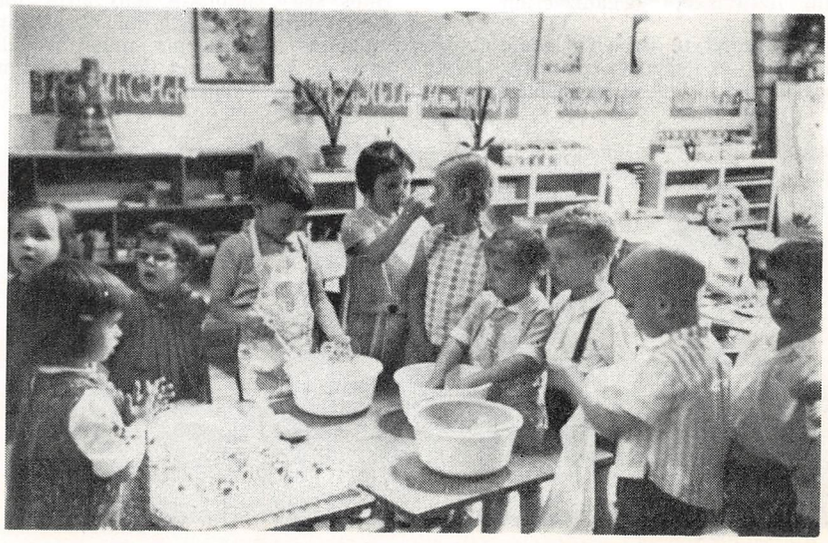

Visi kartu mokomės švaros ir atsargaus elgesio su dūžtančiais daiktais. Am. Liet. Montessori D-jos Vaikų Namelių auklėtiniai. Nuotr. Vl. Juknevičiaus.

• MOTERYS PASAULYJE

Dail. Ona Šablauskienė-Jaugelytė, augo ir vidurinį mokslą baigė Kėdainiuose. 1937-39 m. studijavo filologiją V.D.U. humanitarinių mokslų fakultete Kaune. 1938 m. gilino prancūzų kalbos studijas Nancy universitete Prancūzijoj. Karo pasėkoj teko studijas nutraukti. 1944 m. atsidūrė Vokietijoj iš kur 1948 m. išvyko į Angliją. 1949 m. atvyko į Kanadą ir čia galutinai apsistojo Cite des Deux Montagnes prie Montrealio. Pastoviai su šeima įsikūrusi O. Šablauskienė ėmė domėtis ir studijuoti meną. 1955-57 lankė skulptūros klasę Montreal Museum of Fine Arts meno mokykloj. 1958-63 mokėsi L'Ecole des Beaux Arts de Montreal. Vėliau privačiai studijavo su prancūzų, vokiečių ir šveicarų meno mokyklų atstovais. O. Šablauskienė dažnai dalyvauja grupinėse kanadiečių parodose Montrealyje ir yra susilaukusi labai šiltų vietos meno kritikų įvertinimų spaudoje. Aktyviai dalyvauja ir Montrealio lietuvių parodose, aukoja savo kūrinių lietuviškom organizacijom.

J. Strimaitytė dirbo Turkijoje dvejus metus, kaip Peace Corps narė. Dėstė anglų kalbą vienoje kolegijoje.

Dail. A. Tamošaitienės kūrybos paroda vyko kovo ir balandžio mėn. Windsoro Unicersiteto centre. Buvo išstatyta 30 tapybos ir 15 audimo darbų.

Dail. V. Stančikaitės-Abraitienės kūrybos paroda įvyko Toronte, kurią globojo Ateitininkų tėvų komitetas. Paroda praėjo su dideliu pasisekimu.

Raimonda Apeikytė, gyvenanti Los Angeles, Calif., yra labai gabi muzikoje lietuvaitė. Šių metų balandžio mėn. ji baigia Immaculate Heart College Bachelor of Arts laipsniu ir žada siekti aukštesnio muzikinio išsilavinimo. Yra daug koncertavusi jau būdama gimnazijoj, Kolegijoj, privačiose muzikos popietėse ir per radiją. Š.m. vasario pabaigoje Raimonda puikiai pasirodė Immaculate Heart College Los Angeles, Calif., savo piano solo (tarp kitų pažangiųjų studentų jos pasirodymas buvo stipriausias).

Raimonda, būdama nuoširdi lietuvaite ir gerai pasiruošusi piano muzikos srity, nuolatos dalyvauja lietuvių iškiliuose parengimuose, akompanuodama žymiesiems mūsų vokalistams ir kartais solo išpildydama puikius muzikos kūrinius.

L. M. Klubo Čikagoje 50 metų minėjimo šventė Balzeko I. K. Muzėjuje iš k.: P. Lapinskienė, Masalskienė, Keller, A. Budrienė ir A. Mabel.

RAŠYTOJA O. B. AUDRONĖ IR LIETUVA — AMERIKIEČIUOSE

Š. m. vasario 2 d. rašytoja O. Balčiūnienė-Audronė buvo pristatyta ir pagerbta mėnesiniame katalikiškų Mokyklų bibliotekininkių susirinkime, Newark, N.J., Sacred Heart Mokykloje. Mokyklos vedėja, seselė, savo žodyje pageidavo, kad Audronės kūryba būtų išversta angliškai, paprašė supažindinti su vienu kitu eilėraščio turiniu. Apgailestavo, kad amerikietiškas pasaulis mažakalbis, palyginus su Europa.

Bibl. istorikės paprašyta eksponatų ir medžiagos apie save, jų spaudai, O. B. Audronė turėjo gerą progą, savo ruožtu, padėkoti už dėmesį, pakviesti į Lietuvos Jubiliejinės šventės iškilmes ir paprašyti, kad vietoj jos, būtų pristatyta ir parodyta jos gimtoji šalis — Lietuva.

Pasėkoje to, vasario mėn. dvi savaites, šios mokyklos bibliotekos didžiojoje vidaus vitrinoje (kur nuolatos būna įv. auklėjimo parodos), vyko Lietuvos paroda, atnešusi daug šiltų ir gražių atsiliepimų iš vietinių amerikiečių. Audronės knygas išsistatė ir 8 sk. seselė, savo skyriaus vitrinoje, pažymint, kad tai yra tokio tai mokinio mamos poezija lietuviškai.

Šioje mokykloje mokinasi bene tik 2 lietuviukai: Rytis Balčiūnas — "honor student" — 8 sk., ir kitas berniukas 2 skyriuje. Mokykla yra geriausiame Newarko rajone, nauja, moderni ir augšto lygio.

Parodai eksponatų mielai paskolino Vita Matusaitienė, Jadvyga Kregždienė, dr. Rožė Šomkaitė, rašytoja Kotryna Grigaitytė-Graudienė ir visus kitus drauge su savo knygomis ir jaunimo žurnalais — pridėjo pati O. Balčiūnienė, kuri ten dirba bibliotekininke. Paroda pavyko labai gražiai. Seselių atstovės dalyvavo Lietuvos Jubiliejinėje šventėje ir ja labai gėrėjosi.

Mokyklos News Letter ir Kronikose, kelis kartus tilpo žinios apie Lietuvą, Jubilejų ir O. Balčiūnienės-Audronės asmenį ir raštus.

Parodoje, be kitų vertingiausių eksponatų, pažymėtina Lietuvos Himnas, įaustas rankšluostyje, kurio savininkė rašytoja Kotryna Grigaitytė-Graudienė, o jo autorius, jos garbingas dėdė, dr. Vincas Kudirka.

G. Česaitė yra paskirta dėstyti prancūzų kalbą Utica College, New York'e. Ji yra baigusi Clark universitetą Worcesteryje. Taip pat studijavo Sorbonne Universitete Paryžiuje, turi Master laipsnį prancūzų kalbos ir pedagogikos.

E. Kepalaitė buvo pakviesta dalyvauti Academy of Fine Arts metinėje parodoje Pensilvonijoje. Skulptorė išstatė 4 skulptūras, kurių vieną įsigijo pats muziejus.

R. Sakalauskaitė, Muencheno universitete, V. Vokietijoje, gavo gamtos mokslo diplomą. Šiuo laiku ruošiasi dizertacijai. Taip pat yra aktyvi narė lietuviškose jaunimo organizacijose.

Akt. Aldona Eretaitė, kuri dirba Vokietijos teatruose, yra pasižymėjusi savo srityje. Ji yra pakviesta atvykti į JAV ir pravesti trečiosios tautinių šokių šventės programą.